

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

FINANSDEPARTEMENTET

19. MAI 2003

Saksnr.
Arkivnr.

031598-55

Vår ref HKF

Oslo, 14. mai 2003

HØRINGSUTTAELSE TIL NOU 2003:9, SKATTEUTVALGET – FORSLAG TIL ENDRINGER I SKATTESYSTEMET

Vi viser til høringsbrevet av 12 februar i år

Norske Sivilingeniørers Forening (NIF) har gjennomgått skatteutvalgets forslag med hovedvekt på verdiskaping. Vi har særlig vært opptatt av hvordan forslagene virker i forhold til arbeidsinnsats, investeringer og innovasjon med særlig vekt på utvikling av kunnskapsbedrifter.

Vi viser til vedlagte notat for en fullstendig gjennomgang av våre synspunkter og til det innledende sammendraget i dette notatet.

Våre viktigste synspunkter er oppsummert som følger:

NIF er enig i at det er av stor betydning å redusere avstanden mellom kapital- og personbeskatning og slutter seg derfor til forslaget om å redusere satsene for toppskatten. Dette vil innebære styrkede incentiver for arbeidsinnsats og på den måten stimulere til økt verdiskaping. NIF mener prinsipielt at avstanden mellom kapital- og arbeidsinntekt over tid bør reduseres ytterligere gjennom en fortsatt reduksjon av satsene for marginalskatt.

NIF slutter seg videre til forslaget om å ta bort den høye satsen på arbeidsgiveravgift for høye inntekter. Dette fordi denne avgiften, slik den nå fungerer, svekker incentivene for etablering av kunnskapsbasert virksomhet, noe landet i den nåværende situasjon bør gi økt prioritering.

NIF støtter videre utvalgets forslag om redusert formuesskatt. NIF stiller seg også prinsipielt positiv til en ytterligere reduksjon på sikt. Imidlertid må en eventuell slik ytterligere reduksjon i formuesskatten ikke gå på bekostning av andre viktige verdiskapingshensyn.

NIF er imidlertid kritisk til utvalgets forslag til endringer i beskatning av kapital- og næringsinntekter og avviser begge utvalgets alternativer i sin nåværende form. De foreslåtte

Postadresse
Postboks 2312, Solli,
0201 Oslo
www.nif.no
Kontoradresse
Dronning Mauds gate 15

Telefon
Sentralbord 22 94 75 00
Kontingentkontor 22 94 75 76
Medlemskartotek 22 94 75 80
Telefaks 22 94 75 01, Studiesenteret 22 94 75 02
Foretaknr 971 420 782 MVA

Bankgiro
Kontingent innbetaling 6027 05 00458
Kursavgift m m innbetaling 6027 05 00431
Postgiro
Kontingent innbetaling 0804 51 07958
Kursavgift innbetaling 0804 51 01860

innstrammningene i delingsmodellen vil i sum svekke innovasjon og verdiskaping i betydelig grad. Samtidig har også den foreslåtte aksjonærmodellen store svakheter ut fra slike hensyn. NIF mener derfor at et bedre alternativ enn utvalgets to forslag, er å beholde delingsmodellen slik den er i dag.

NIF erkjenner imidlertid at så lenge avstanden mellom kapital- og næringsinntekt er så stor som den vil være selv etter de endringer som utvalget foreslår, vil det være vanskelig å finne ideelle modeller. NIF har merket seg en del positive elementer i aksjonærmodellen, blant annet at beskatning først skjer ved uttak til personlig forbruk og at det vil bli lettere å reinvestere kapital som er bygget gjennom utvikling av nye virksomheter før skatt. NIF mener derfor at man bør arbeide videre med aksjonærmodellen for å se om en videreutviklet aksjonærmodell kan bli et bedre alternativ enn delingsmodellen slik den er i dag. NIF viser til en mer detaljert drøfting senere i dokumentet og vil peke på blant annet følgende momenter som utgangspunkt for modifisering av aksjonærmodellen:

- Aksjonærmodellen representerer i sin nåværende form en skjerpet marginalsatt på investeringer i egenkapital. Dette vil vri investering i egenkapital i nyetablert virksomhet over i alternative plasseringer i det norske markedet. Den foreslåtte aksjonærmodellen vil også i hovedtrekk kunne gi skjerpet skatt på egenkapitalplassering i nyetableringer i Norge i forhold til andre land, selv om noe kan kompenseres gjennom tilpasninger. Dette vil gi økt fare for utflagging av nyskappings- og kunnskapsbedrifter. En slik konsekvens er helt uakseptabel. Dersom en forbedret aksjonærmodell skal kunne komme i betraktning må disse skjevhetene korrigeres. Skaug-utvalget argumenterer for øvrig for at økte fradragmuligheter vil virke tiltrekkende på kapital til nyskappingsbedrifter. NIF tror utvalget overvurderer denne effekten i og med at utsiktene til økt gevinst er en sterkere motivasjon for investorer på dette området enn utsiktene til redusert risiko.
- Mulighetene for å reinvestere opparbeidet egenkapital fra nyskappingsbedrifter før skatt er et positivt trekk ved aksjonærmodellen. Denne muligheten bør styrkes ved at etablering av eierselskaper som instrument for dette eksplisitt legitimeres slik at gjennomskjæring til den personlige eier i slike tilfeller ikke vil være noen risiko.
- NIF mener at aksjonærmodellen må gjennomarbeides så godt at modellen i seg selv tar vare på fordeling mellom lønn og utbytte. Det må ikke være en tilleggsrisiko for om klassifisering av lønn til utbytte.
- I den foreslåtte aksjonærmodellen inngår ikke egenutviklet forretningsverdi (goodwill – i form av for eksempel immaterielle rettigheter) i bergningsgrunnlaget for skjermingsrenten. Dette må rettes opp.
- En eventuell skjermingsrente som del av en forbedret aksjonærmodell må settes høyere enn utvalgets forslag gjennom at det tas med en risikopremie på minimum 3% i tillegg til renten på 5-årige statsobligasjoner.
- NIF mener at en mulig forbedret aksjonærmodell må utvikles parallelt for alle selskapsformer, ikke bare for aksjeselskaper.

Dersom ikke en revidert aksjonærmodell kan utvikles til å bli tilstrekkelig gunstig ut fra innovasjons- og verdiskapingshensyn, bør delingsmodellen i dagens versjon beholdes.

NIF er i hovedtrekk positiv til de foreslåtte endringene i bedriftsbeskatningen og er særlig positiv til at fremføringsretten for underskudd ikke skal begrenses til 10 år og ikke bortfalle ved opphør av næring. I tillegg bør det innføres en utvidet adgang til å føre underskuddet tilbake mot tidligere inntekter ved opphør av næring. NIF er også positiv til at tap på fordring skal være fradragsberettiget utenfor næring, noe som vil ha stor betydning for grundere.

I tillegg foreslår NIF endringer i opsjonsbeskatningen ved at fordelsbeskatningen utsettes til tidspunktet for salg av aksjene, særlig for å unngå likviditetsproblemer hos den ansatte. Videre bør den skattepliktige fordel ved innløsning av opsjonene ikke kunne overstige det vederlag som et salg av aksjene innbringer. NIF foreslår videre at tidspunktet for fordelsbeskatning av salg av aksjer til ansatte til underkurs settes til tidspunktet for salg av aksjene. Rabattordningen bør utvides til mellom kr 40 000,- og kr 60.000,-.

Med vennlig hilsen
NORSKE SIVILINGENIØRERS FORENING

Kåre Rygg Johnsen
Generalsekretær

Hans Kåre Flø
Avdelingsleder

HØRINGSUTTALELSE FRA NORSKE SIVILINGENIØRERS FORENING TIL NOU 2003:9, SKATTEUTVALGET – FORSLAG TIL ENDRINGER I SKATTESYSTEMET

0. SAMMENDRAG

0.1 Arbeidsprosess

Dette dokumentet er utarbeidet i regi av en arbeidsgruppe bestående av Svein-Eirik Jensen, Consilio AS, Ove Aanensen, Geir Johan Nilsen, Aabø-Evensen & Co samt Einar Bakko, Jon Vinje og Line H. Johnsen fra Advokatfirmaet Selmer DA før avsluttende foreningspolitisk behandling i NIFs organer. Fagsekretariat for arbeidet har vært Advokatfirmaet Selmer.

0.2 Generelle vurderinger

NIF hilser en gjennomgang av skattesystemet velkommen. Den nåværende situasjon med industriflukt og økende arbeidsledighet gjør det nødvendig med en gjennomgang av rammebetingelser og incentiver for norsk verdiskaping. For NIF er verdiskapingspolitikk et overordnet hensyn, særlig i den nåværende situasjon. NIF har lenge vært advokat for bedre tilrettelegging for nyskaping og kunnskapsbasert virksomhet. Skattesystemets rolle som rammebetingelse og incentiv for innovasjon, verdiskaping og konkurranseutsatt virksomhet generelt har derfor vært hovedgrunnlaget for NIFs vurdering og NIFs anbefalinger er begrunnet ut fra slike hensyn.

NIF mener generelt at utvalget har fått et spennende mandat med mulighet for helhetlige løsninger, men synes ikke ut fra dette at det er tilstrekkelig løft i utvalgets forslag. NIF slutter seg likevel i hovedtrekk til de prinsipper utvalget har lagt til grunn for sitt arbeid og mener at mange av utvalgets forslag er gode og representerer betydelige skritt i riktig retning. NIF mener likevel at utvalget ikke i tilstrekkelig grad har vurdert forslagenes effekt i forhold til innovasjon og verdiskaping og at utvalgets forslag i forhold til dette overordnet viktige hensyn heller ikke er gode nok.

0.3 Anbefalinger

NIF er enig i at det er av stor betydning å redusere avstanden mellom kapital- og personbeskatning og slutter seg derfor til forslaget om å redusere satsene for toppskatten. Dette vil innebære styrkede incentiver for arbeidsinnsats og på den måten stimulere til økt verdiskaping. NIF mener prinsipielt at avstanden mellom kapital- og arbeidsinntekt over tid bør reduseres ytterligere gjennom en fortsatt reduksjon av satsene for marginalskatt.

NIF slutter seg videre til forslaget om å ta bort den høye satsen på arbeidsgiveravgift for høye inntekter. Dette fordi denne avgiften, slik den nå fungerer, svekker incentivene for etablering av kunnskapsbasert virksomhet, noe landet i den nåværende situasjon bør gi økt prioritering.

NIF støtter videre utvalgets forslag om redusert formuesskatt. NIF stiller seg også prinsipielt positiv til en ytterligere reduksjon på sikt. Imidlertid må en eventuell slik ytterligere reduksjon i formuesskatten ikke gå på bekostning av andre viktig verdiskapingshensyn.

NIF er imidlertid kritisk til utvalgets forslag til endringer i beskatning av kapital- og næringsinntekter og avviser begge utvalgets alternativer i sin nåværende form. De foreslåtte innstramningene i delingsmodellen vil i sum svekke innovasjon og verdiskaping i betydelig grad. Samtidig har også den foreslåtte aksjonærmodellen store svakheter ut fra slike hensyn. NIF mener derfor at et bedre alternativ enn utvalgets to forslag, er å beholde delingsmodellen slik den er i dag.

NIF erkjenner imidlertid at så lenge avstanden mellom kapital- og næringsinntekt er så stor som den vil være selv etter de endringer som utvalget foreslår, vil det være vanskelig å finne ideelle modeller. NIF har merket seg en del positive elementer i aksjonærmodellen, blant annet at beskatning først skjer ved uttak til personlig forbruk og at det vil bli lettere å reinvestere kapital som er bygget gjennom utvikling av nye virksomheter før skatt. NIF mener derfor at man bør arbeide videre med aksjonærmodellen for å se om en videreutviklet aksjonærmodell kan bli et bedre alternativ enn delingsmodellen slik den er i dag. NIF viser til en mer detaljert drøfting senere i dokumentet og vil peke på blant annet følgende momenter som utgangspunkt for modifisering av aksjonærmodellen.

- Aksjonærmodellen representerer i sin nåværende form en skjerpet marginalsatt på investeringer i egenkapital. Dette vil vri investering i egenkapital i nyetablert virksomhet over i alternative plasseringer i det norske markedet. Den foreslåtte aksjonærmodellen vil også i hovedtrekk kunne gi skjerpet skatt på egenkapitalplassering i nyetableringer i Norge i forhold til andre land, selv om noe kan kompenseres gjennom tilpasninger. Dette vil gi økt fare for utflagging av nyskappings- og kunnskapsbedrifter. En slik konsekvens er helt uakseptabel. Dersom en forbedret aksjonærmodell skal kunne komme i betraktning må disse skjevhetene korrigeres. Skaug-utvalget argumenterer for øvrig for at økte fradragmuligheter vil virke tiltrekkende på kapital til nyskappingsbedrifter. NIF tror utvalget overvurderer denne effekten i og med at utsiktene til økt gevinst er en sterkere motivasjon for investorer på dette området enn utsiktene til redusert risiko.
- Mulighetene for å reinvestere opparbeidet egenkapital fra nyskappingsbedrifter før skatt er et positivt trekk ved aksjonærmodellen. Denne muligheten bør styrkes ved at etablering av eierselskaper som instrument for dette eksplisitt legitimeres slik at gjennomskjæring til den personlige eier i slike tilfeller ikke vil være noen risiko.
- NIF mener at aksjonærmodellen må gjennomarbeides så godt at modellen i seg selv tar vare på fordeling mellom lønn og utbytte. Det må ikke være en tilleggsrisiko for omklassifisering av lønn til utbytte.
- I den foreslåtte aksjonærmodellen inngår ikke egenutviklet forretningsverdi (goodwill – i form av for eksempel immaterielle rettigheter) i bergningsgrunnlaget for skjermingsrenten. Dette må rettes opp.
- En eventuell skjermingsrente som del av en forbedret aksjonærmodell må settes høyere enn utvalgets forslag gjennom at det tas med en risikopremie på minimum 3% i tillegg til renten på 5-årige statsobligasjoner.
- NIF mener at en mulig forbedret aksjonærmodell må utvikles parallelt for alle selskapsformer, ikke bare for aksjeselskaper.

Dersom ikke en revidert aksjonærmodell kan utvikles til å bli tilstrekkelig gunstig ut fra innovasjons- og verdiskapingshensyn, bør delingsmodellen i dagens versjon beholdes.

NIF er i hovedtrekk positiv til de foreslåtte endringene i bedriftsbeskatningen og er særlig positiv til at fremføringsretten for underskudd ikke skal begrenses til 10 år og ikke bortfalle ved opphør av næring. I tillegg bør det innføres en utvidet adgang til å føre underskuddet tilbake mot tidligere inntekter ved opphør av næring. NIF er også positiv til at tap på fordring skal være fradragsberettiget utenfor næring, noe som vil ha stor betydning for gründere.

I tillegg foreslår NIF endringer i opsjonsbeskatningen ved at fordelsbeskatningen utsettes til tidspunktet for salg av aksjene, særlig for å unngå likviditetsproblemer hos den ansatte. Videre bør den skattepliktige fordel ved innløsning av opsjonene ikke kunne overstige det vederlag som et salg av aksjene innbringer. NIF foreslår videre at tidspunktet for fordelsbeskatning av salg av aksjer til ansatte til underkurs settes til tidspunktet for salg av aksjene. Rabattordningen bør utvides til mellom kr 40.000,- og kr 60.000,-.

1. HOVEDSYNSPUNKTER PÅ ENDRINGER I SKATTESYSTEMET

1.1 Innledning

NIF vil innledningsvis berømme departementet for å ha gitt Skatteutvalget et relativt bredt mandat. Utvalget har imidlertid ikke i tilstrekkelig grad tatt de utfordringer som ligger i mandatet, og det er til dels lite løft over forslagene.

Etter NIF's syn er det nå behov for en skattereform som setter verdiskapning, og ikke bare fordeling, i fokus. Det er viktig at skattesystemet i større grad stimulerer til sparing slik at tilgangen på risikovillig kapital øker. I tillegg må skattereglene i tilstrekkelig grad stimulere til at sparekapitalen settes inn i ny virksomhet.

Etter NIF's syn er beskatningen av næringsinntekt der eierne selv deltar aktivt i driften for høy i dagens skattesystem. Det samme gjelder den marginale skattesatsen på lønnsinntekter. Skattesystemet bør ikke gi sterke dissincentiver til ekstra innsats gjennom en så sterkt progressiv beskatning som vi har i dag.

Det er skuffende at utvalgets innstilling inneholder et subsidiært forslag om å foreta innstramminger i delingsmodellen. NIF vil peke på at slike innstramminger i næringsbeskatningen går i feil retning i forhold til de utfordringer samfunnet står overfor. Hovedutfordringene nå er å stimulere til økt investering i fremtidsrettet virksomhet samt til økt innsats i verdiskapning. Målsettingen nå må være å redusere satsforskjellen mellom personinntekt og kapitalinntekt vesentlig. Den glidning i satsstrukturen som har skjedd siden skattereformen i 1992 har vært uheldig, og har bidratt til å øke den store spenningen som ligger i et system med ulik skattesats for henholdsvis person- og kapitalinntekt.

Forslaget til ny modell for utbyttebeskatning, den såkalte aksjonærmodellen, vil samlet gi en marginal skatteprosent på 48,16 på overskudd som utdeles fra selskap til aksjonær. Etter skattereformen 1992 har Norge fått et svært bredt skattegrunnlag, men begrensede

fradragsmuligheter og nærmest fravær av avsetningsordninger som kan forskyve beskatningen i tid. Den norske nærings- og kapitalbeskatningen har likevel på grunn av satsen på 28% vært ansett som moderat i internasjonal sammenheng. NIF vil påpeke at utvalgets forslag sannsynligvis vil plassere Norge blant de land innenfor OECD-området med høyest skattenivå.

1.2 Stimulans til sparing og investeringer i nyskapning - formuesskatt

NIF er særlig opptatt av at vi må få et skattesystemet som stimulerer til sparing og verdiskapning i samfunnet. Det er helt avgjørende for at vi som nasjon skal kunne opprettholde og øke vårt velferdsnivå at det investeres i nyskapning i næringslivet. Skattesystemet bør derfor legge til rette for sparing og for at risikovillig kapital kanaliseres til små og mellomstore bedrifter.

Privat investering i ny virksomhet forutsetter at det finner sted kapitaloppbygg på private hender. Det er viktig at skattesystemet ikke motvirker slik privat sparing. En opphevelse av formuesskatten vil gi positive incitament til sparing fremfor forbruk. Dessuten vil en opphevelse av formuesskatten fjerne en del av de skjevheter mellom ulike spareformer som ligger i dagens verdsettelse av ulike typer formue. Dersom formuesskatten ikke oppheves bør satsene reduseres vesentlig.

For å stimulere til investering i små og mellomstore bedrifter, er det generelt viktig at beskatningen av kapitalinntekter ikke er for høy. Lave skattesatser på kapitalavkastning bidrar til å øke sparingen. Etter NIF's syn bør man derfor fortsatt ha en lav og flat skatt på kapitalinntekter.

De hensyn som er fremhevet foran står i et visst motsetningsforhold til ønsket om fordeling gjennom skattesystemet.

1.3 Stimulans til innsats – skattesats for personinntekt

NIF er også opptatt av at skattesystemet må stimulere til innsats, eller rettere, at dissincentivene til å gjøre en ekstra innsats ikke blir for store. Dette tilsier at marginalsatsen på arbeidsinntekt reduseres vesentlig i forhold til i dag.

NIF ser positivt på forslaget om å redusere den marginale skattesatsen på lønn, samt forslaget om å oppheve den særlige arbeidsgiveravgiften på høye inntekter.

Norge har generelt et relativt høyt lønns- og kostnadsnivå. På grunnlag av det alminnelige velferdsnivå i Norge er det vanskelig for norske bedrifter å konkurrere internasjonalt innen bransjer som er arbeidsintensive, men ikke stiller store krav til utdanning hos de ansatte. Det gjelder med mindre den norske bedriften har andre særlige fordeler, for eksempel tilgang på rimelig elektrisk kraft. Utviklingen har i mange år gått i retning av at ren produksjon flyttes ut av Norge.

For enkelte grupper av høyt utdannet og kvalifisert arbeidskraft fremstår imidlertid lønnsnivået i Norge som moderat. For verdiskapningen i Norge i fremtiden er det viktig å

benytte dette fortrinnet til å etablere og videreutvikle kompetansebedrifter som er konkurransedyktige på det internasjonale markedet. Det stiller store krav på flere områder, bla til vårt utdannelsessystem.

Imidlertid spiller også skattesystemet en viktig rolle. Dagens skattesystem er preget av høye marginalsatser på arbeidsinntekter. Tar man også hensyn til arbeidsgiveravgiften, herunder den ekstra arbeidsgiveravgiften på høye inntekter, fremstår marginalsatten som meget høy. Etter vårt syn gir dagens skattesystem ikke tilstrekkelige incitamenters til videreutdanning og arbeidsinnsats. Likeledes bidrar skattesystemet til at lønnskostnadene for kunnskapsbedrifter i høstningsfasen blir høye.

I forbindelse med skattereformen i 1992 var det et vesentlig moment at den marginale skattesatsen på lønn skulle holdes under 50%. Samtidig ble skattegrunnlaget utvidet. Fra 1992 var da satsen også 48,8%. Imidlertid har det i perioden skjedd en stadig økning av skattesatsen, slik at marginalsatten nå er 55,3% (og 64,7% inklusive arbeidsgiveravgift). Dette er en vesentlig økning som har gått i stikk motsatt retning av hva som var ett av de uttalte formålene med skattereformen i 1992. Den utvidelsen av skattegrunnlaget som skjedde i 1992 ligger derimot stort sett fast.

Skaugeutvalgets forslag til reduksjon av skattesatsene på lønnsinntekt er et viktig skritt i riktig retning, og bør, etter vårt syn gjennomføres uavhengig av de andre forslagene utvalget har fremsatt. Vi vil i denne sammenheng peke på at både arbeidsplassene og arbeidskraften i seg selv blir stadig mer mobile. Et flertall av bedriftene er ikke lenger avhengig av en bestemt geografisk plassering. Det innebærer at bedriftene i stadig større grad blir lokalisert der innsatsfaktorene er rimeligst. Som nevnt har vi i lang tid opplevd at arbeidsintensive bedrifter flytter sin produksjon til utlandet. Utviklingen forsterkes av endrede produkter og stadig bedre kommunikasjon, som gjør at den geografiske plasseringen av en bedrift blir mindre viktig.

I den senere tid har man også sett at høyt kvalifisert arbeidskraft blir stadig mer mobil. Det innebærer at land som har gunstige skatteregler for middels- og høyinntektsgrupper kan tiltrekke seg bedrifter som har behov for slik arbeidskraft. Av denne grunn er det viktig å holde beskatningen av lønnsinntekter på et rimelig nivå. I denne sammenheng er det viktig å peke på at det i stor grad er de høyt utdannede som bidrar til å skape og bygge opp de næringsvirksomheter samfunnet er helt avhengig av for å kunne opprettholde velferdsnivået. Fremtiden for et land med et slik velferdsnivå som Norge ligger i å bygge opp høy kompetanse og nytte denne i verdiskapning.

1.4 Stabilitet og forutsigbarhet

Både ved skattereformen i 1992 og i Skaugeutvalgets innstilling er behovet for et robust skattesystem som er stabilt over tid fremhevet.

NIF er enige i, og vil sterkt understreke, betydningen av et stabilt skattesystem over tid. Erfaring med tidligere skattereformer tilsier imidlertid at det politisk er vanskelig å oppnå slik stabilitet. Dette innebærer et problem for næringslivet. Beslutninger om investeringer i nyskaping og innovasjon tas på grunnlag av langsiktige vurderinger av risiko og lønnsomhet. For investorene er det avkastning etter skatt som er interessant. Det er derfor et problem når

skattesystemet, og dermed en viktig del av rammebetingelsene, endres i negativ retning underveis

Skattereformen i 1992 fremstod som et bredt politisk forlik bygget på et helhetlig syn på skattesystemet. Et hovedelement i skattereformen i 1992 var at man skulle ha bredere skattegrunnlag, men til gjengjeld redusere skattesatsene betydelig. Erfaringene i ettertid viser imidlertid at det etter en slik reform er lett å øke skattesatsene, gjerne gradvis, uten tanke for de grunnleggende prinsipper som lå til grunn ved skattereformen. Erfaringene viser også at det kan være vanskelig å komme tilbake til det opprinnelige utgangspunktet. For eksempel fremstår det nå som et stort politisk løft å senke marginalskatten på lønn til under 50%, selv om det var bred tverrpolitisk enighet om skattesatsen på 48,8% da skattereformen i 1992 ble vedtatt.

På denne bakgrunn stiller vi oss positive til forslag som bidrar til større stabilitet i beskatningen, og støtter utvalgets forslag om å etablere et faglig sammensatt og uavhengig råd på skatteområdet. Et slikt råd kan være en viktig motvekt mot løst funderte forslag om skatteendringer basert på stemningsbølger i samfunnet. [Eksempler på slike forslag er utbytteskatten samt den ekstra arbeidsgiveravgiften som ble innført som følge av en sterk fokusering på høye inntekter i meglerbransjen og enkelte andre bransjer. Innføringen av denne ekstra arbeidsgiveravgiften har imidlertid et generelt nedslagsfelt, og har hatt negative konsekvenser langt utenfor disse bransjene.]

1.5 Fordeling

I den politiske debatt om skattesystemet er fordeling og millimeterrettferdighet ofte sterkt fremtredende.

Fordeling har i stor grad blitt ivaretatt gjennom relativt sterkt progressive skattesatser på arbeidsinntekt samt gjennom formuesskatten. NIF er enig i utvalgets uttalelser om at det er grenser for hvor langt de fordelingspolitiske argumentene for en progressiv beskatning kan strekkes, ettersom kapitalinntekter utgjør en relativt sett større andel av samlet inntekt for personer med de høyeste inntektene enn for andre personer. En sterkt progressiv beskatning av personinntekt, herunder næringsinntekt, samtidig som de aller høyeste inntektene ikke rammes av slik progresjon, oppleves som urettferdig og bidrar til å svekke respekten for det fordelingspolitiske element i skattesystemet. Det er derfor grunn til å redusere ambisjonene om fordelingsmessige effekter av skattesystemet i forhold til det som ligger til grunn i dag.

Ønsket om fordelingsvirkninger må dessuten holdes opp mot hensynet andre viktige hensyn. Foran har vi fremholdt at skattesystemet må stimulere til sparing og investeringer, samtidig som det ikke gir for sterke dissincentiver for å yte en ekstra innsats. Private investeringer forutsetter kapitaldannelse på private hender. Dette må man ta konsekvensen av også i skattesystemet. Hensynet til fordeling må derfor avveies mot bl.a. hensynet til at skattesystemet skal gi incentiver til den sparing og de investeringer samfunnet er avhengig av.

En side ved lønnsdannelsen i et samfunn er at den bidrar til å trekke arbeidskraften dit hvor avkastningen – og dermed lønnsnivået – er størst. Dette er en viktig effekt for som motvirker

stagnasjon i næringslivet og bidrar til utvikling av nye og mer lønnsomme virksomhetsområder. Skattesystemet bør ikke i for stor grad motvirke en slik dynamikk

2 KOMMENTARER TIL SKAUGE-UTVALGETS SUBSIDIÆRE FORSLAG OM Å VIDEREFØRE DELINGSMODELLEN MED BETYDELIGE INNSTRAMMINGER

2.1 Innledning

Som et alternativ til aksjonærmodellen for aksjeselskaper har Utvalget foreslått en innstramming i någjeldende delingsmodell

Utvalgets bakgrunn for de foreslåtte innstramminger er at delingsmodellen i sin nåværende form ikke fungerer tilfredsstillende etter sitt formål, blant annet fordi det er for enkelt å tilpasse seg. Det er således et mål å få til en strammere modell som i størst mulig grad sikrer at reell arbeidsavkastning ikke blir skattlagt som kapitalinntekt

Næringslivet har nedlagt betydelige ressurser i å tilpasse seg delingsreglene ved eksempelvis omdannelse fra personlig næringsvirksomhet til aksjeselskap, salg av aksjer i aksjeselskap til passive aksjonærer og tilpasninger til beregningsreglene.

De mange endringer i modellen etter innføring i 1992 har gjort den mindre treffsikker og mer komplisert enn den opprinnelig var. Satsforskjellene mellom arbeids- og kapitalinntekt var betydelige allerede i 1992, og har siden økt ytterligere, hvilket øker presset på tilpasninger

Etter NIF's syn vil de foreslåtte endringer skape urimeligheter og man kan ikke se at de foreslåtte endringer treffer i forhold til de problemer som hefter ved dagens delingsmodell. På denne bakgrunn stiller NIF seg samlet sett negativ til de foreslåtte innstramminger. NIF vil samtidig understreke betydningen av å få redusert det spennet mellom kapital- og arbeidsinntekt som ligger i dagens skattesystem, fremfor å flikke på dagens delingsmodell

2.2 Kommentarer til de foreslåtte innstramminger for å redusere tilpasninger til delingsmodellen

2.2.1 Forslaget om å redusere kravet til eierandel fra 2/3 til 50%

Dersom satsforskjellene mellom arbeidsinntekt- og kapitalinntekt ikke utjevnes tilstrekkelig, foreslår Skauge-utvalget at kravet til eierandel reduseres fra 2/3 til 50%. Dette for å unngå tilpasninger ved overdragelse av 34% til passive eiere

NIF bemerker at dersom det er de ikke-reelle tilpasninger man ved dette forslaget vil til livs, kan dette likevel ikke begrunne en regelendring. Skattytere som tar risikoen på å foreta ikke reelle tilpasninger, vil unngå reglene uavhengig av hvor grensen til passiv eierandel settes.

Grensen på 2/3 ble fastsatt ut fra beregninger over grensepunktet der det ikke lenger var lønnsomt å tilpasse seg for å oppnå skattefordeler (Ot.prp. nr 35). Senere er satsene øket

Skauge-utvalget ser ikke ut til å ha lagt avgjørende vekt på slike økonomiske betraktninger ved valg av grensen på 50%

Forslaget om å sette kravet til eierandel til 50% virker tilfeldig valgt. Ofte vil en passiv investor i et selskap ha enten flertall eller negativ kontroll. Forslaget om å sette kravet til eierandel til 50% vil gjøre det vanskeligere å få inn investorer med negativ kontroll.

NIF er på bakgrunn av ovennevnte negative til forslaget om reduksjon av eierandel til 50%, og mener dette forslaget ikke treffer det som er problemet med delingsmodellen på dette punkt

2.2.2 5%-regelen

Regelen om unntak fra beregning av personinntekt når minst to tredjedeler av aksjene er eiet av aktive aksjonærer som hver for seg ikke eier mer enn 5% av aksjene er foreslått opphevet. Det er NIF's mening at denne regelen ikke har så stor praktisk betydning, men for de selskaper hvor reglene kommer til anvendelse, kan den være viktig. I disse tilfellene vil det imidlertid måtte foreligge en markedslønn for de arbeidende aksjonærene, som det beregnes personinntekt av, og det kan ikke ses at begrunnelse for innføringen av regelen har endret seg.

NIF er således negative til den foreslåtte endringen, da regelen kan være et bidrag til nyetableringer hvor ansatte får aksjer samtidig som dette slår positivt ut for selskapet

2.2.3 Aktivitetskrav og identifikasjonsregler – skillet mellom liberale og ikke-liberale yrker

Ved en videreføring av delingsmodellen, er NIF i utgangspunktet positiv til forslaget om å oppheve skillet mellom liberale/ikke liberale yrker mht til identifikasjonsregler og aktivitetskrav. Reglene om hvilke selskaper som skal falle inn under delingsreglene med hensyn til personkretsen som aktive eiere skal identifiseres med, og hvor stor grad av aktivitet som skal til før en regnes som "aktiv", bør være like for alle typer selskaper uavhengig av bransje. NIF kan ikke se at det foreligger en velfundert begrunnelse for det skille som foreligger i dag. Skillet er dessuten et brudd på kravet til horisontal likhet.

Når det gjelder aktivitetskravet oppstår spørsmålet om 300 timers-kravet skal videreføres eller om en aksjonær skal regnes som aktiv allerede ved å overskride grensen for sporadisk aktivitet, som i praksis anses oppfylt ved 40 timer aktivitet i løpet av året. I utgangspunktet er det uheldig at aktivitetskravet er knyttet til et visst timeantall, da dette er administrativt vanskelig å kontrollere. NIF er likevel av den oppfatning at det bør være en klar nedre grense for når en aksjonær er å anse som aktiv, og at 300 timers-kravet er en passende grense i så måte. Ved aktivitet under denne grensen er bidraget for lite til at dette skal kvalifisere som grunnlag for beregning av personinntekt.

På denne bakgrunn går NIF inn for at reglene for ikke-liberale yrker videreføres for begge kategorier, ved at 300-timers regelen opprettholdes.

Tilsvarende går NIF inn for at dagens identifikasjonsregler for ikke-liberale yrker videreføres fremfor de liberale yrker som felles regel. Denne personkretsen var også regelen og hensikten

ved innføring av delingsmodellen og fastsatt ut i fra at f eks søsken må sies å falle utenfor den krets en aktiv aksjonær skal identifiseres med ut i fra en begrunnelse om økonomisk fellesskap

2.3 Kommentarer til endringer i reglene om fastsettelse av beregnet personinntekt

2.3.1 – Lønnsfradraget

En reduksjon av lønnsfradraget fra 20% til 10% vil medføre høyere personinntekt for selskaper med ansatte, og i særlig grad ramme selskaper med mange ansatte. Poenget med delingsmodellen er å komme frem til den del av en virksomhets inntekt som er generert av de aktive eieres arbeidsinnsats. Bakgrunnen for lønnsfradraget er at mange ansatte i bedriften forutsetningsvis skaper en merverdi i forhold til bedriftens samlede lønnskostnader, det såkalte "driftsherreoverskuddet". Denne delen av overskuddet er ikke tenkt skattlagt som personinntekt. Videre skal en eier av en bedrift også ha avkastning på sine ansatte. Avkastning av ansattes arbeidsinnsats bør derfor ikke medregnes i den personinntekt som skal fastsettes på de aktive eieres hånd.

På denne bakgrunn er NIF negative til en reduksjon av lønnsfradraget fra 20% til 10%. Det bør i stedet vurderes å øke lønnsfradraget, dersom det er aktuelt å videreføre delingsmodellen.

2.3.2 Felles begrensingsregel for liberale og ikke-liberale yrker

NIF er positive til innføring av en felles begrensingsregel for liberale og ikke liberale yrker. Det kan ikke sees å være noen begrunnelse for det skillet en opererer med i dag, og NIF kan ikke se hvorfor det skulle gjelde ulike begrensingsregler avhengig av bransje. Forslaget anslår en grense i størrelsesorden MNOK 2,5 til MNOK 4. For delingspliktige i liberale yrker er det ikke noen begrensingsregel pr idag. For ikke liberale yrker kan beregnet personinntekt ikke overstige 16 G. Den delen av personinntekt fra slike foretak som utgjør mellom 75 og 134 G skal imidlertid ikke begrenses. Det må anses å stimulere til øket arbeidsinnsats ved innføring av en begrensingsregel. For inntekter over en viss størrelse må inntekten antas å skyldes andre forhold enn arbeidsinnsatsen. Etter NIF's vurderingen bør grensen ikke overstige MNOK 2,5.

2.3.3 Kapitalavkastningsgrunnlaget

Skaug-utvalget foreslår at avskrivbare driftsmidler i kapitalavkastningsgrunnlaget skal verdsettes til skattemessig verdi. Begrunnelsen for forslaget er i hovedsak at det er uheldig å la regnskapsføringen få virkning for skattemessige forhold. (Etter gjeldende regler kan regnskapsmessig verdi benyttes dersom dette var lagt til grunn for eiendelen i 1999.) Endringen vil kunne føre til lavere fradrag for kapitalavkastningsgrunnlaget og således en høyere beregnet personinntekt. Forslaget medfører ingen endringer for nyetablerte selskaper hvor regelen er skattemessig verdi. Poenget med verdsettelsen må være å komme frem til så riktig grunnlag som mulig og ikke om regnskapsmessig/skattemessig forhold blir påvirket av hverandre. Et alternativ kan evt. være at kapitalavkastningsgrunnlaget ikke skal

kunne bringe beregnet personinntekt under 0, men opprettholde muligheten til å benytte regnskapsmessige verdier.

2 3 4 Overdragelse av goodwill mv

Skauge-utvalget foreslår at det ikke lenger skal gis fradrag for avskrivning på ervervet goodwill ved omdannelse når det hovedsakelig er de samme eierinteresser før og etter omdannelsen. Det foreslås også at salg av egenutviklet goodwill skal skatlegges som personinntekt.

NIF er av den oppfatning at det ikke kan innføres et skille mellom ervervet goodwill som er overført fra foretak med hovedsakelig samme eierkrets og goodwill overført fra andre. Et slikt skille er ulogisk og gir asymmetri i reglene. Skattepliktig omdannelse med overføring av goodwill utløser først og fremst spørsmål om riktig verdsettelse. Tilpasningsmuligheter ved denne type omdannelser er redusert ved at avskrivningssatsen for goodwill er senket fra 30% til 20%.

2 3 5 Leverandørkreditter og forskuddsbetaling fra kunder

Ved en evt videreføring av delingsmodellen, er NIF positive til forslag om likebehandling av kundefordringer og leverandørkreditter og forskuddsbetaling fra kunder uavhengig av betalings- og leveringsbetingelsene. Dette fører til symmetri i reglene og at praktiske problemer kan unngås.

* * *

Ved videreføring av en strammere delingsmodell vil det bli et ennå større skille mellom delte selskaper og ikke-delte selskaper enn i dag. NIF kan ikke se at de foreslåtte endringer vil avhjelpe svakhetene med någjeldende delingsmodell. De foreslåtte endringer vil føre til et ennå sterkere press i retning av tilpasninger, og det må antas å bli nedlagt betydelige ressurser for både offentlige og private i den forbindelse. Modellen fremstår fortsatt som komplisert og lite treffsikker. På denne bakgrunn er NIF svært negativ til at delingsmodellen videreføres for selskaper med de innstramminger utvalget har foreslått.

3. VURDERING AV SKAUGE-UTVALGET FORSLAG OM OPPRETTHOLDELSE AV DELINGSMODELL FOR NÆRINGSDRIVENDE

Det foreslås å videreføre delingsmodellen for næringsdrivende uavhengig av om det innføres en aksjonærmodell for aksjeselskaper. På sikt er det ønskelig at en lignende uttaksmodell også kan innføres for enmannsforetak. Grunnlaget for å innføre en uttaksbeskatning for deltakerlignede selskaper og enmannsforetak må imidlertid utredes nærmere før delingsmodellen kan oppheves for slike foretak.

I utgangspunktet kan det virke negativt med et tosporet system, da regelverket kompliseres ytterligere.

NIF ser problemer med innføring av en uttaksmodell for enmannsforetak, men mener det bør arbeides videre for å utvikle et alternativ til delingsmodellen for denne type foretak.

NIF bemerker at den foreslåtte satsreduksjon i utgangspunktet vil virke positivt inn ved beregning av personinntekt for næringsdrivende. NIF er positive til den foreslåtte endring vedrørende innføring av en takregel også for liberale yrker. NIF stiller seg imidlertid sterkt avvissende til de foreslåtte innstramminger når det gjelder reduksjon av lønnsfradrag, overdragelse av goodwill og innstramminger i aktivitetskravet.

For de nærmere vurderinger av Skauge-utvalgets forslag til endringer i delingsmodellen vises det til punkt 3 ovenfor.

4. UTBYTTEBESKATNING – AKSJONÆRMODELLEN

4.1 Generelle synspunkter på en uttaksmodell som alternativ til dagens delingsmodell

Det er i Norge etablert et grunnleggende skille mellom skattlegging av personinntekt og kapitalinntekt. Delingsmodellen ble innført i 1992 for å bygge bro mellom nærings- og kapitalbeskatningen, ved at virksomheter eller selskaper hvor (en vesentlig del av) eier(ne) deltar aktivt i driften får en sjablonmessig beregnet personinntekt som tilordnes eier(ne). Delingsmodellen har vært gjenstand for mye (og berettiget) kritikk.

NIF ser positivt på at Utvalget foreslår at den gjeldende delingsmodellen erstattes med en annen modell for deling av inntekt fra selskaper.

NIF vil peke på at den gjeldende delingsmodellen kan sies å gi en "teoretisk" riktig beregning av personinntekt. Et problem med modellen er imidlertid at egenutviklet goodwill ikke medtas i kapitalavkastningsrunnlaget og at avkastningen av slik goodwill således anses som personinntekt. Dette innebærer en diskriminering av kunnskapsbedrifter i forhold til mer kapitalintensive bedrifter.

Hovedproblemet med delingsmodellen er likevel kriteriene for når modellen får anvendelse. Dagens eier- og utbyttekrav ("2/3-kriteriet") skaper behov for tilpasninger i næringslivet, og i mange tilfeller vil eierandeler overdras til passive aksjonærer uten at dette er forretningsmessig heldig eller ønskelig. I utgangspunktet skulle 2/3-kriteriet være en absolutt grense som næringslivet kunne forholde seg til. Ligningsmyndighetene og domstolene har imidlertid gjennom å anvende de ulovfestede regler om gjennomskjæring og proforma i mange tilfeller satt til side det formelle eierskap og i stedet lagt til grunn den eiersammensetning myndighetene mener er den reelle. Dette har i praksis skapt betydelig usikkerhet når det gjelder kriteriene for når delingsmodellen slår inn. Omgåelses- og tilpasningsspørsmålene knyttet til delingsmodellen skaper etter NIFs oppfatning så store problemer at dette bør være avgjørende for at modellen oppheves.

Etter NIFs oppfatning burde skattesystemet ideelt sett ha samme skattesats uavhengig av inntektskilde. Det ville da ikke være behov for en delingsmodell, og skattesystemet ville

fremstå som vesentlig enklere. NIF er imidlertid klar over at en slik omlegging reiser en rekke vanskelige spørsmål og derfor neppe lar seg gjennomføre – i hvert fall ikke på kort sikt. NIF ser derfor at vi på kort sikt er henvist til å leve med dagens delingsmodell eller erstatte denne med en alternativ modell som ikke har de samme ulemper, og som samtidig gir et like godt eller bedre resultat for nyskaping og verdiskaping.

4.2 Aksjonærmodellen opphever i realiteten skillet mellom "passive" og "aktive" selskaper

Innovasjon og nyskaping er generelt kapitalkrevende. Ofte vil ikke innovatørene og idemakerne selv ha muligheter for selv å skaffe den nødvendige kapital, og vil dermed være avhengige av "passive" (finansielle) investorer i virksomheten. På denne måten kan arbeid/utvikling og kapital virke i samspill.

Utvalget uttaler under pkt. 10.1:

Hovedformålet med utvalgets forslag er å få etablert en modell som innebærer at en kan videreføre et system med lav, flat skatt på alminnelig inntekt kombinert med en progressiv beskatning av personinntekter.

Utvalget går videre inn på tilpasningsproblemene ved dagens delingsmodell, ved at det er mulig for aktive eiere å få arbeidsavkastning til å bli skattlagt som kapitalinntekt ved å ta inn passive eiere i selskapet. Utvalget uttaler

Slike omgåelsesmuligheter er uheldige, og taler etter utvalgets syn for å innføre en modell der en ikke skiller mellom aktive og passive eiere. For å oppheve skillet mellom aktive og passive eiere, er det behov for å innføre en form for uttaksbeskatning som er uavhengig av om eieren arbeider i sin egen virksomhet eller ikke.

Det utvalget i realiteten har foreslått, er å oppheve skillet mellom alminnelig inntekt og personinntekt i selskaper, og i stedet la disponering av selskapets overskudd være avgjørende for beskatningen. Dette innebærer at passive (finansielle) investorer blir underlagt samme beskatning som de aktive. NIF vil påpeke at dette synes lite forenelig med Utvalgets hovedmålsetninger.

NIF er likevel ikke på prinsipielt grunnlag uenig i at en opphever dette skillet, men mener at det må gjøres flere vesentlige endringer i den foreslåtte modellen for å oppfylle viktige målsetninger. Det er i denne sammenheng viktig at passiv egenkapitalplassering ikke skattelegges vesentlig hardere enn i dag.

4.3 Investering i egenkapital i forhold til alternative investeringsformer

Passiv investors valg mellom investering i nyskaping og sparing uten risiko

Utvalgets forslag til aksjonærbeskatning innebærer totalt sett en sterkere skattebelastning på avkastning av egenkapitaltilskudd fremfor andre investeringsformer. Dette vil redusere "risikopremien" ved investering i risikoutsatte aksjer, og dermed virke vridende i retning av mindre risikoutsatte investeringsformer i forhold til dagens system.

Etter NIFs vurdering vil derfor utvalgets forslag slik det fremstår være egnet til å vri investeringer fra egenkapital i nyetablert virksomhet over til de tradisjonelt mindre risikoutsatte plasseringer. Dette er etter NIFs oppfatning svært uheldig, særlig i dagens økonomiske situasjon.

Passiv investors valg mellom investering i nyskaping og finansielle derivater

De såkalte finansielle derivater har den egenskap at deres verdiutvikling mer eller mindre følger verdiutviklingen på det underliggende instrument. Det typiske eksempel er akseopsjoner, hvor kursutvikling på opsjonen vil være uløselig knyttet til kursutviklingen på den underliggende aksje.

Aksjeomsetning i annenhåndsmarkedet tilfører ikke i seg selv egenkapital til næringslivet. Det er imidlertid på det rene at et fungerende annenhåndsmarked nærmest er en forutsetning for å hente inn egenkapital til næringslivet av noe omfang. Det er et fungerende annenhåndsmarked som gir likviditet i aksjen, og som gjør det mulig for investor å realisere sin investering.

Etter Utvalgets forslag vil gevinster som oppnås ved omsetning av finansielle derivater skattlegges som kapitalinntekt. Dette innebærer at en investor vil ønske å eie et syntetisk egenkapitalinstrument (for eksempel en opsjon) fremfor en aksje i det samme selskapet. Skattesystemet vil dermed kunne gi en vridning fra å eie aksjer over til å eie finansielle derivater. Det er grunn til å tro at en slik vridning vil virke negativt på muligheten for å hente inn egenkapital gjennom aksjeemisjoner.

Investors valg mellom investering i Norge og i utlandet

Utvalgets forslag gjelder bare aksjer i norske selskaper. Utbytte og gevinster som stammer fra utenlandske selskaper vil være skattepliktig til Norge som kapitalinntekt. Kildeskatt til utlandet på utbytte, og i noen tilfeller også underliggende selskapsskatt i det utenlandske selskapet, vil være fradragsberettiget i norsk skatt. I mange tilfeller vil en kunne innrette seg slik at den samlede skatten blir lavere enn den norske aksjonærskatten.

NIF mener det er viktig at aksjonærmodellen ikke utformes slik at den vil kunne trekke kapital bort fra det norske egenkapitalmarkedet og over til andre markeder eller investeringsformer som gir lavere skattebelastning. Dette innebærer at aksjonærmodellen må styrkes i forhold til Utvalgets forslag.

4.4 Aksjonærmodellens i sin foreslåtte form vil neppe stimulere til nyskaping

Det er investeringens samlede avkastning og verdistigning etter skatt som er avgjørende for en investor. Ulik skattemessig behandling av ulike investeringer vil derfor anses å være egnet til å påvirke investeringsbeslutningene. Det er også grunn til å tro at jo likere investeringsalternativene ellers er, jo større betydning har skattemessige ulikheter ved investeringsvalget.

I utgangspunktet vil delingsmodellen under det nåværende skattesystem kunne virke begrensende i forhold til å skaffe kapital i nyetablert virksomhet. Dersom selskapet er omfattet av delingsmodellen, vil passiv investor gjennom refusjonsordningen indirekte være

med på å dekke skatten på de aktive aksjonærenes personinntekt. I praksis vil imidlertid oftest en passiv investor kjøpe mer enn en tredjedel av aksjene eller andelene i selskapet, slik at selskapet dermed faller utenfor delingsmodellen. Det er derfor ikke grunn til å anta at delingsmodellen i særlig stor grad virker negativt når det gjelder å skaffe egenkapital til nystartet virksomhet.

Skatteutvalgets uttaler (s 30)

En vanlig innvending mot utbytteskatt er at det kan begrense tilgangen på innenlandsk risikokapital i enkelte tilfeller. Dette kan særlig være et problem for små og nystartede bedrifter som har begrenset tilgang til internasjonale kapitalmarkeder. En utbytteskatt med skjerming har i prinsippet ikke denne virkningen. Tvert imot kan det argumenteres for at en slik skatt kan virke positivt på viljen til privat risikotaking. Det skyldes at det offentlige gjennom den symmetriske utbytteskatten går inn og deler investeringsrisikoen med aksjonærene. På samme måte som det offentlige gjennom utbytteskatten tar en ekstra del av avkastning som overstiger den alternative (risikofrie) avkastningen, vil det offentlige gi ekstra tapsfradrag når investeringen gir en avkastning under dette nivået. I tilfeller der aksjonærene har manglende muligheter til å diversifisere risiko, vil en slik symmetrisk beskatning kunne føre til økt risikotaking. Også utvalgets forslag til økt skatt på fast eiendom og redusert skatt på formue kan virke positivt på egenkapitaltilgangen i næringslivet.

Til dette har vi tre hovedmerknader.

For det første innebærer ikke den foreslåtte fradragsordningen noe utvidet tapsfradrag i forhold til i dag, men bare en samordningsadgang som skapes innenfor den foreslåtte utbyttebeskatningen.

For det annet er det usannsynlig at muligheten for fradrag i særlig stor grad vil ha positive virkninger på viljen til å investere i nystartet virksomhet. Investering i nystartet virksomhet vil ofte anses å være forbundet med betydelig tapsrisiko, og for investoren vil muligheten for en svært god avkastning (etter skatt) være mye mer fremtredende enn muligheten for tapsfradrag dersom virksomheten ikke skulle lykkes. En så vidt mye høyere utbyttebeskatning enn i dag vil ventelig legge en betydelig demper på investeringsviljen, og dette vil neppe oppveies av en motsvarende adgang til tapsfradrag.

For det tredje vil adgangen til tapsfradrag være mest aktuell for en bestemt gruppe av investorer, nemlig de mer profesjonelle investorer som sitter på en diversifisert portefølje. Dette skyldes de begrensninger i fradragsadgangen som er foreslått. I den utstrekning et ikke utnyttet skjermingsfradrag fører til et reelt tap (dvs. at aksjenes salgspris er lavere enn historisk kostpris), kan slikt fradrag bare utnyttes mot andre inntekter fra aksjer (utbytte og gevinst). Dersom det aktuelle selskapet ikke senere kommer i utbytteposisjon eller aksjene gjennomgår en verdistigning, vil det ubenyttede skjermingsfradraget være ubrukelig for investoren dersom hun ikke har andre investeringer som gir positiv avkastning.

Etter vår vurdering er det tvilsomt om Skatteutvalgets synspunkter (siteret foran) er holdbare. Vi mener tvert imot at det er nærliggende at den vesentlig høyere beskatningen av

aksjeavkastning vil skape et disinsentiv i forhold til dagens aksjonærbeskatning når det gjelder å tilføre næringslivet ny kapital, og at det dermed kan bli tyngre enn nå å hente kapital i markedet til nystartet virksomhet. Det er grunn til å tro at potensielle investorer i nystartet virksomhet vil legge vesentlig vekt på mulig avkastning av investeringen etter skatt, og at forhøyet skatt på langt nær vil oppveies av mulighetene for (marginalt) øket tapsfradrag dersom investeringen ikke skulle lykkes. Dette vil lett kunne forsterkes av det forhold at andre (og mindre risikable) investeringsformer blir skattlagt mer lempelig, slik at investorene ut fra en totalvurdering – hvor skatt er et vesentlig element – velger slike investeringsformer fremfor tilskudd av egenkapital.

Isolert sett vil nok muligheten for fremføring av skjermingsfradraget og dermed fradragmulighet ved tap kunne virke stimulerende på enkelte grupper av aksjonærer. Dette gjelder de mer profesjonelle investorer, og da i særdeleshet "venture"- investorene, som gjerne vil sitte med porteføljer med både stor gevinst- og tapsmulighet. For slike investorer vil terskelen for å investere i risikoutsatte prosjekter muligens bli noe lavere når tapsfradraget utvides (og kan avregnes mot utbytte/gevinst fra andre aksjeplasseringer).

NIF mener på dette grunnlag at de foreslåtte reglene om tapsfradrag ikke er egnet til å virke stimulerende i forhold til nyskaping og nyetableringer, og at det derfor må gjøres endringer i den foreslåtte modellen for å ivareta disse hensyn.

4.5 NIF's syn på aksjonærmodellen som uttaksmoell – muligheter for tilpasning

NIF vil peke på aksjonærmodellen vil kunne stimulere til å holde overskudd tilbake i selskapet fremfor å utdele som utbytte til aksjonærene. Dette vil kunne bidra til å øke selskapenes egenkapital, noe som isolert sett kan være positivt. Aksjonærmodellen vil imidlertid som uttaksmoell også kunne gi uheldige innlåsnings effekter, ved at kapital "legges død" i selskapene fremfor å tas ut av aksjonærene og investeres der hvor den kan gi høyere avkastning. Generelt mener NIF at skattesystemet bør være nøytralt i forhold til hvorvidt overskudd tas ut av selskapet og investeres i annen virksomhet, eller om det holdes tilbake og reinvesteres i selskapets egen virksomhet. En slik nøytralitetstanke er i samsvar med prinsippene bak skattereformen 1992, og var en av de avgjørende årsaker til at en i 1992 valgte dagens kildemoell fremfor en uttaksmoell.

NIF vil imidlertid peke på at uttaksmoellen etter forslaget bare skal få anvendelse hvor utdeling skjer til en aksjonær som ikke er selskap. Dette innebærer at personlige aksjonærer kan skjerme utbyttet fra særskatt ved å eie aksjer gjennom sitt eget eierselskap, slik at utdelinger skjer til dette eierselskapet. Eierselskapet kan da benyttes som et investeringsselskap for aksjonæren, og særskatten vil først bli utløst når det utdeles utbytte fra investeringsselskapet til den personlige aksjonæren. En kan dermed si at aksjonærmodellen i sin ytterste konsekvens først utløser skatt når midler stilles til rådighet for aksjonærens personlige bruk.

NIF antar at eierstrukturer med egne eierselskaper vil bli en vanlig tilpasningsmåte i forhold til aksjonærmodellen. Opprettelse av egne eierselskaper krever noe kostnader og ressurser, og

NIF vil generelt påpeke det uheldige i at skattesystemet "nødvendigjør" slike etableringer. NIF mener likevel at ressursbruken og ulempene for øvrig ved slike tilpasninger er moderate i forhold til hva som i dag gjelder i forhold til delingsmodellen.

Etablering av eierselskaper vil innebære lovlig tilpasning til en aksjonærmodell – og må også være en tilsiktet konsekvens av Utvalgets forslag. NIF vil påpeke viktigheten av at dette fremkommer uttrykkelig i lovproposisjonen eller i annen autoritativ sammenheng, slik at en unngår den usikkerhet som i dag gjelder ved tilpasning til delingsmodellen. Det må således gjøres klart at ligningsmyndighetene ikke kan etablere en praksis hvor en "gjennomskjærer" eierselskapene og skatlegger utbyttet som om det var gått direkte til den personlige aksjonær – med den begrunnelse at eierselskapet hovedsakelig er opprettet som en tilpasning til aksjonærmodellen.

4.6 Ingen omklassifisering fra utbytte til lønn

Aksjonærer som arbeider i selskapet skattes dels av personinntekt, dels av mottatt utbytte. Personinntekten settes til den lønn aksjonæren faktisk mottar, tillagt eventuell personinntekt beregnet etter delingsmodellen.

Siden personinntekt skattes som bruttoinntekt (uten fradrag i grunnlaget) og dessuten med en høyere skattesats enn kapitalinntekt, vil aktive aksjonærer ha et insentiv til å motta en størst mulig andel av den samlede utbetaling fra selskapet som utbytte. Før 1992 oppsto ofte spørsmål om omklassifisering av utbytte til lønn i tilfeller hvor ligningsmyndighetene fant at det var misforhold mellom lønn og utbytte, eller hvor lønnsuttaket var vesentlig lavere enn antatt markedslønn.

I selskaper hvor delingsmodellen får anvendelse er det i dag fast praksis for at ligningsmyndighetene ikke ved gjennomskjæring omklassifiserer utbytte til lønn. En slik praksis er viktig for å fjerne usikkerhet, og en unngår mye unødvendig ressursbruk både på myndighets- og skattytersiden. Aksjonærmodellen er ment å erstatte delingsmodellen. NIF mener derfor at det også under aksjonærmodellen må oppstilles som regel at ligningsmyndighetene ikke kan omklassifisere utbytte til lønn, men at denne klassifiseringen anses ivarettatt av modellen.

4.7 Fastsettelse av skjermingsrenten

Utvalget viser i pkt. 10.3.4 til at aksjonærmodellen vil virke nøytralt dersom skjermingsrenten settes lik risikofri rente, forutsatt at aksjonæren får fullt fradrag for ubenyttet skjermingsfradrag knyttet til aksjer som realiseres. Utvalget mener imidlertid at det bør tas hensyn til risikoen for at aksjonæren ikke vil kunne benytte det fremførte skjermingsfradrag i fremtiden på grunn av manglende inntekt, og foreslår derfor at skjermingsrenten ("alternativavkastningsrenten") settes med utgangspunkt i 5-årige statsobligasjoner.

Utvalget viser til (pkt. 10.2.1) at avkastning ut over en alternativavkastning blant annet kan oppnås ved grunnrente, ressursrente, markedsinntekt, bedre utnyttelse av arbeidskraft, bedre teknologi enn konkurrentene og avkastningen av eierens egen arbeidskraft. NIF vil særlig peke på at meravkastning ofte skyldes avkastning av egenutviklet goodwill.

Egenutviklet goodwill inngår ikke i kapitalavkastningsgrunnlaget etter den eksisterende delingsmodellen, noe en fra flere hold har påpekt som et problem og som fører til skattemessig diskriminering av kunnskapsbedrifter i forhold til mer kapitalintensive bedrifter. Dette forholdet har imidlertid i en viss utstrekning blitt avhjulpet dels ved et forholdsvis høyt lønnsfradrag i delingsmodellen, dels ved et tak på beregnet personinntekt.

NIF vil peke på som en vesentlig svakhet ved den foreslåtte aksjonærmodellen at avkastning av egenutviklet forretningsverdi (goodwill) ikke blir skjermet mot den høyere beskatning. I motsetning til etter delingsmodellen vil meravkastningen som skapes ved de ansattes arbeidsinnsats, det såkalte "driftsherreeoverskuddet", fullt ut inngå i grunnlaget for utbyttebeskatning. Det samme gjelder avkastning av den organisatoriske kapital samt immaterielle rettigheter som er bygget opp i bedriften.

NIF mener videre at skjermingsrenten må inneholde en risikopremie ut over hva som ligger i den 5-årige obligasjonsrenten. Markedet krever en noe høyere avkastning på egenkapitalinvesteringer enn på (tilnærmet) sikre investeringer, og denne meravkastningen må etter NIFs oppfatning skattlegges som kapitalinntekt. Dette er også systemet etter den nåværende delingsmodell, hvor kapitalavkastningsraten inneholder en risikopremie. En viss risikopremie vil også i mer usikre markeder kunne stimulere investorene til å gå inn i egenkapitalmarkedet fremfor å plassere kapitalen i mer sikre og "statiske" instrumenter, noe NIF anser som ønskelig.

På denne bakgrunn mener NIF at skjermingsrenten bør økes i forhold til Utvalgets forslag, og antydningssvis settes minimum 3% over den 5-årige obligasjonsrenten.

NIF vil videre peke på betydningen av at skjermingsrenten ligger mest mulig fast, og ikke gjøres til gjenstand for årlige endringer som en følge av budsjettarbeidet, politiske forlik etc. En fast skjermingsrente vil være en forutsetning for en stor grad av forutberegnlighet i beskatningen, noe NIF anser som en viktig målsetning ved skattesystemet.

NIF vil påpeke at dette vil være en ny situasjon i selskapene. Konsekvensene bør derfor utredes nærmere, og en bør vurdere om forskjeller mellom aksjonærene bør utjevnes gjennom overgangsreglene.

4.8 Likebehandling mellom ulike selskapsformer

Dagens skattesystem har høy grad av likebehandling mellom ulike selskapsformer. NIF mener at dette er et viktig prinsipp, og at valget av selskapsform i størst mulig grad bør treffes ut fra forretningsmessige vurderinger og ikke ut fra hva som er skattemessig mest lønnsomt. For NIF vil det være en forutsetning for å kunne støtte en (tilpasset) aksjonærmodell at en tilsvarende modell blir gjennomført for ansvarlige selskaper, kommandittselskaper og indre selskaper. Manglende skattemessig nøytralitet mellom ulike selskapsformer ville ellers lett føre til at selskapsform ble valgt hovedsakelig ut fra skattemessige hensyn – noe NIF anser som svært uheldig. Når det gjelder personlig næringsvirksomhet, er det dessuten viktig at beskatningen blir mest mulig nøytral i forhold til selskaper.

4.9 Overgangsregler - forholdet mellom aksjonærene

NIF viser til forslaget om at skjermingsfradraget skal fastsettes på grunnlag av aksjonærens individuelle kostpris på aksjene. Dette vil føre til at aksjonærer i samme selskap vil kunne svært ulik skattebelastning på samme utbytteutdeling. Dette kan tenkes å skape konflikter mellom aksjonærene når det gjelder beslutning om utbytteutdeling.

[Jeg foreslår at dette tas ut. Poenget fremkom på vårt møte. Jeg er imidlertid i tvil om hvor stort poenget egentlig er.]

4.10 Oppsummering

NIF vil oppsummere sine synspunkter vedrørende utbyttebeskatning etter aksjonærmodellen som følger:

- a) NIF mener at dagens delingsmodell har betydelige ulemper, og er generelt positive til at delingsmodellen erstattes med en modell uten slike ulemper.
- b) NIF er på et prinsipielt grunnlag uenige i at en oppfører et skille mellom "passive" og "aktive" selskaper, men ser det som viktig at passiv egenkapitalplassering ikke skattlegges vesentlig hardere enn i dag.
- c) NIF mener at den foreslåtte aksjonærmodellen har egenskaper som kan bidra til å trekke investeringer vekk fra egenkapitalmarkedet og over i andre investeringsformer. NIF mener at det må utredes og foreslås tiltak i forhold til en slik virkning.
- d) Aksjonærmodellen er ikke egnet til å stimulere til nyskaping og nyetablering, og det må gjøres endringer i den foreslåtte modellen for å ivareta slike hensyn.
- e) For å skape forutberegnelighet må det på forhånd være klart hvilke tilpasninger næringslivet kan gjøre til aksjonærmodellen uten at ligningsmyndighetene hevder tilsidesettelse ut i fra gjennomskjærings- eller proformabegrunnelse,
  - det må gjøres klart at utdeling til heleide (investerings)selskaper ikke utløser utbytteskatt ut i fra gjennomskjæringsbetraktninger
  - det må gjøres klart at ligningsmyndighetene ikke kan omklassifisere utbytte til lønn i tilfeller hvor lønnen anses lav i forhold til det utdelte utbytte.
- f) Skjermingsrenten må ta hensyn til at en avkastning utover risikorente skyldes andre forhold enn eierens arbeidsinnsats, og at den må settes minimum 3 % over den femårige obligasjonsrenten.
- g) Samme skattemodell må gjelde for de ulike selskapsformer. For personlig næringsvirksomhet må beskatningen være mest mulig lik selskapsbeskatningen.

5. FORSLAGENE TIL LEMPNINGER I BEDRIFTSBESKATNINGEN

5.1 Underskudd

Vi har merket oss utvalgets forslag til endringer i reglene om fremføring av underskudd. NIF slutter seg til utvalgets forslag om at fremføringsretten ikke lenger skal være begrenset til 10 år, og at fremføringsretten ikke skal falle bort ved opphør av næring.

Vi vil imidlertid be departementet vurdere å innføre en utvidet adgang til å føre underskuddet tilbake mot tidligere inntekter ved opphør av næring. Dersom underskuddet er opparbeidet i et aksjeselskap som nedlegger sin virksomhet, kan det være lite aktuelt for aksjonæren å starte opp ny virksomhet i selskapet. En utvidet tilbakeføringsadgang vil sikre at selskapets skattebetaling samsvarer bedre med selskapets inntektsforhold over tid.

5.2 Tap på fordringer

NIF slutter seg også til utvalgets forslag om at tap på fordring skal være fradragsberettiget utenfor næring. NIF vil understreke at dette forslaget har stor betydning for gründere som ikke lykkes med sin satsning.

I mange tilfeller har en grunder som har startet virksomhet gjennom et aksjeselskap ytt betydelige lån til selskapet. Dersom selskapet går konkurs er det naturlig at aksjonæren kan kreve fradrag for tap på slike fordringer i tillegg til det tap han har på selve aksjeinvesteringen. I mange tilfeller vil det være tilfeldig om kapitalen er skutt inn som aksjekapital eller lån. Etter vårt syn må fradragsretten også omfatte tap på garanti som aksjonæren har stilt overfor selskapets kreditorer.

6. OPSJONSBESKATNINGEN

6.1 Bakgrunn for NIF's forslag til endring i reglene

Skaug-utvalget har ikke foretatt noen særskilt vurdering av reglene for beskatning av ulike incentivordninger, herunder opsjonsordninger og ansatte-aksjer til underkurs.

NIF mener slike ordninger er av stor betydning, og et viktig virkemiddel for å stimulere til nyskaping og utvikling av kunnskapsbasert virksomhet, særlig med tanke på nyoppstartet virksomhet, som skattesystemet bør legge til rette for.

Opsjonsordninger og aksjer til underkurs er incentivordninger av stor betydning særlig for nyetablerte bedrifter som i en oppstartfase ved slike ordninger kan trekke til seg kvalifiserte medarbeidere. Ved å tilby opsjonsordninger ved utvanningseffekt i forhold til øvrige aksjonærer, vil den ansatte som en del av bedriften selv være med på å bygge opp og ta del i bedriftens overskudd.

Ordninger som nevnt er av stor betydning for å tiltrekke seg kompetanse man ellers ikke ville kunne få inn i bedriften f. eks i en oppstartsfase. Ved å kunne tilby opsjonsordninger vil dette

kunne stille seg annerledes da man kan kompensere for manglende muligheter til å utbetale lønn i den størrelsesorden som ville vært nødvendig for å tiltrekke seg den samme kompetanse. Den økonomiske begrunnelsen og hensynet til den positive samfunnsnyttig effekt det har å satse på nyskaping tilsier at skattereglene bør tilrettelegge for slike ordninger.

Satsreduksjon i lønnsbeskatning virker positivt inn på gjeldende incentivordninger. Det samme gjelder fjerning av den ekstra arbeidsgiveravgiften som i mange tilfelle vil slå særlig hardt inn for bedrifter som tilbyr sine ansatte opsjonsordninger.

Det hefter imidlertid fortsatt betydelige svakheter ved dagens ordning som kan gjøre det vanskeligere for den ansatte å beholde (alle) aksjene etter innløsning og å etablere varig medeierskap.

6.2 Skisse til forbedring

Det er flere alternative metoder som kan benyttes ved utforming av reglene om opsjonsbeskatning. Når det gjelder tidspunktet for beskatning er det først og fremst følgende alternativer som er aktuelle.

- tidspunktet når den ansatte gjør opsjonen gjeldende
- tidspunktet når den ansatte velger å realisere aksjene

En stor ulempe ved det førstnevnte alternativ, er at den ansatte vil kunne tvinges til å selge aksjer på et ugunstig tidspunkt for å dekke skattekrav. Dette vil man unngå ved å utsette beskatningen til tidspunktet for salg av aksjene. Når den ansatte etter någjeldende regler selger aksjene vil evt. verdistigning i forhold til verdien på innløsningstidspunktet beskattes som kapitalinntekt. Ved å utsette beskatningen til tidspunktet for salg av aksjene, vil den andelen som eventuelt vil være å anse som fordel vunnet ved arbeid likevel kunne fastsettes på tidspunktet hvor opsjonen gjøres gjeldende. Selve betalingen av skatten utsettes imidlertid til salg av aksjer.

Det kan anføres gode grunner for at det kun skal være kapitalbeskatning på hele differansen mellom det den ansatte oppnår ved salg og det som evt. er betalt for opsjonen/ aksjene ut i fra hensynet til blant annet å tiltrekke seg kompetanse og stimulering til etablering av kunnskapsbedrifter. For ansatte som går inn på avtaler om opsjonsordninger hefter det også et betydelig risikoelement dersom aksjer synker i verdi. Det er mange eksempler på at selv om ansatte ved de någjeldende regler i utgangspunktet har en mulighet til å selge aksjer for å dekke krav i forbindelse med fordelsbeskatning ved innløsning av opsjoner, vil et salg av aksjer ikke dekke skattekrav fordi det har vært en betydelig nedgang i aksjeverdien. Det bør derfor også vurderes om reglene bør utformes slik at skattekrav aldri kan overstige vederlaget ved salget av aksjene, av hensyn til de betydelige risikoelementer som finnes. (Risiko-premie).

For i større grad å bidra til innovasjon og utvikling av kunnskapsbasert virksomhet i samfunnet enn någjeldende regler gjør, vil NIF med bakgrunn i de vurderinger som fremgår ovenfor, foreslå en endring i reglene. Reglene bør utformes slik at tidspunktet for beskatning for den ansatte utsettes til realisasjon av aksjene. Selv om det kan anføres gode grunner for at

hele gevinsten skal anses som kapitalinntekt, foreslås det at differansen mellom verdien av opsjonen på tildelingstidspunkt og innløsningstidspunkt på samme måte som i dag, beskattes som lønn. Denne fordelingen fastsettes på tidspunktet hvor opsjonen gjøres gjeldende. I tillegg foreslås det en tapsbegrensningsregel, hvor skattekravet ikke skal kunne overstige det som et salg av aksjene innbringer.

I forbindelse med dette forslaget oppstår det også spørsmål om reglene for arbeidsgiveravgift og innberetning av opsjoner. Hensynet til samtidighetsprinsipp og enkelhet i systemet kan tilsa at også tidspunktet for innbetaling av arbeidsgiveravgiften utsettes til den ansatte realiserer aksjen. For arbeidsgiver foreligger ikke det samme hensynet til å unngå likviditetsproblemer som hos den ansatte. Det foreslås derfor at arbeidsgiveravgiften som i dag faller til betaling på tidspunktet hvor den ansatte innløser opsjonen.

Dersom det ved en vurdering av forslaget skulle være problemer knyttet til om begrunnelsen for endringen også gjør seg gjeldende for opsjonsordninger i børsnoterte selskaper, bør et slikt hensyn ikke hindre endring av reglene. I stedet bør det da vurderes om det skal gjøres unntak for børsnoterte selskaper i forbindelse med tidspunktet for beskatningen.

6.3 Oppsummering

Med bakgrunn i ovennevnte anser NIF det som viktig at reglene om beskatning av opsjoner endres slik at fordelsbeskatningen utsettes til tidspunktet for salg av aksjene, særlig for å unngå likviditetsproblemer hos den ansatte.

Videre foreslår NIF at det innføres en begrensingsregel som gjør at vederlaget ved aksjesalget danner et tak for fordelsbeskatningen, ved at den skattepliktige fordel ved innløsning av opsjonene ikke skal kunne overstige det vederlag som et salg av aksjene innbringer.

7. TILDELING AV AKSJER I ARBEIDSGIVERSELSKAPET

7.1 Bakgrunn for forslag til endring

De någjeldende regler for beskatning av aksjer til underkurs til ansatte, er utformet slik at skatteplikten utløses ved tildeling av aksjene i arbeidsgiverselskapet. Lønnsbeskatningen kan reduseres ved at det gis en rabatt på 20% av differansen mellom aksjenes verdi og det den ansatte får kjøpe aksjene for, begrenset oppad til kr 1 500 pr. inntektsår. Denne rabatten er videre betinget av at alle ansatte i bedriften får tilbud om aksjekjøp etter en generell ordning.

Reglene er således utformet slik at skatten i tilknytning til aksjer til underkurs som tildeles den ansatte må betales før et evt. videresalg av aksjene. På samme måte som nevnt under punkt 9, vil dette kunne føre til likviditetsproblemer for den ansatte. I tillegg må reglene anses utilfredsstillende fordi det kan gjøre det vanskeligere for den ansatte å beholde (alle) aksjene etter innløsning og å etablere varig medeierskap.

Av samme begrunnelse som fremgår under punkt 6, det vil hovedsakelig si hensynet til å stimulere til nyetablering og utvikling av kompetansebedrifter samt tiltrekke seg den

kompetanse man ellers ikke ville hatt mulighet til gjennom ordinær avlønning, bør det skje en endring av reglene. Ved å utsette beskatningen av fordelselementet til den ansatte velger å selge aksjene, vil man unngå de vesentligste av de likviditetsproblemer som er heftet til nåværende utforming av reglene.

For øvrig vises det til de vurderinger som fremgår under punkt 6 ovenfor.

Når det gjelder den gjeldende rabattordning i forbindelse med fordelsbeskatningen, må den anses å være uten praktisk betydning sett hen til de begrensninger som gjelder beløpets størrelse og kravet til generell ordning. For at reglene skal virke etter sin hensikt bør en slik rabattordning utformes slik at det ikke oppstilles begrensninger i hvem som skal tildeles aksjer for at en rabatt skal kunne inntre. Styret i selskapet vil ha best kompetanse til å avgjøre hvilke personer som av hensyn til bedriftens utvikling bør tildeles aksjer. Videre bør rabatten heves til eksempelvis mellom NOK 40.000 og NOK 60.000 for at det skal stimulere bedrifter og deres ansatte til å inngå avtaler om aksjer i arbeidsgiverselskapet.

7.2 Oppsummering

Med bakgrunn i ovennevnte foreslår NIF at tidspunktet for fordelsbeskatning av den ansatte ved aksjer til underkurs utsettes til tidspunktet for salg av aksjene. Samtidig foreslås det at rabattordningen utvides til mellom NOK 40 000 og NOK 60 000.